

Något om mossorna vid Fulufjället

Henrik Weibull, Stockholm

Fulufjället måste vara ett av landets mest fantastiska områden för mossor och mossvänner. När jag fick uppdraget av länsstyrelsen i Dalarna att inventera mossfloran i Fulufjällets blivande nationalpark kunde jag inte föreställa mig hur artrikt området skulle visa sig vara.

Fältarbetet utfördes 2-6 september 1996. Totalt hittades drygt 120 levermossor och ca 240 bladmossor vilket utgör över 350 arter. Det är drygt 1/3 av landets totala artstock, vilket är tämligen mycket för ett så relativt litet område. Naturligtvis kan ytterligare ett litet antal arter tillföras listan, men troligtvis inte så många. Av de funna mossorna hittades 90 arter endast på en lokal, 61 på två och 38 på tre lokaler. Antalet arter som hittades på färre än 10 lokaler var 300. Minst femton mossor är nya för Dalarna, varav en är helt ny för Sverige.

Namnsättningen och den systematiska indelningen följer Söderström m fl (1992) och Söderström & Hedenäs (1994). Arternas förekomst i landet bygger till viss del på utbredningskartor i Söderström (1995 och 1996).

Njupådalen

1. Fallet vid Njupesjär

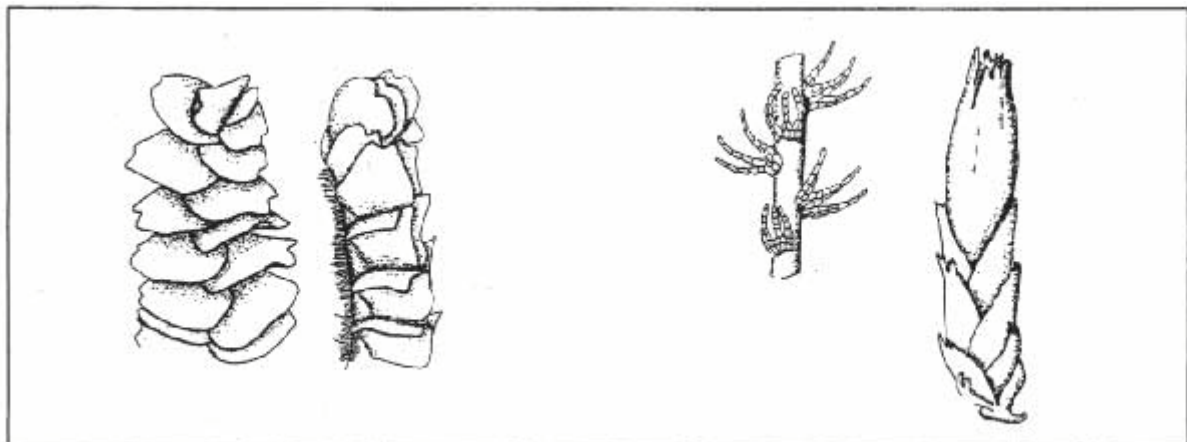
Den relativt trånga gryta som vattenfallet holkat ur visade sig innehålla lite drygt 100 arter trots att det saknades skyddande träd och buskar. Flera mycket speciella arter hittades. Den något säregna **pysslingmossan** *Hygrobiella laxifolia* växte med ett fåtal skott i de blötaste delarna av Njupesjärsfallet. Mossan är i huvudsak en fjällart med enstaka förekomster i södra Sverige. Den är tidigare känd från ett fåtal lokaler i Dalarna. Arten växte i en mycket artrik sammansättning med bl a **stor flikbålmossa** *Riccardia chamedryfolia*. Den senare är mindre allmän och funnen främst i landets södra delar. **Nordstjärnmossa** *Mnium ambiguum* [Sällsynt] har tidigare hittats på denna lokal. Den återfanns vid basen av en klippa i de allra fuktigaste och blötaste delarna av fallet. Den hittades senast 1893 vid Njupesjär av G. Hellsing. Mossan är tidigare funnen från Västergötland till Torne lappmark på ett 40-tal lokaler, varav knappt 10 fynd är gjorda efter 1950. **Skuggtrasselmossa** *Heterocladium heteropterum* förekommer enbart på lokaler med hög nederbörd, vilket vilket väl stämmer in på Njupesjär. Endast ett fåtal fynd är gjorda norr om Dalsland.

Snedbladsmossa *Anastrepta orcadensis* [Sårbar] hittades på humus och mellan andra mossor. Den förekom på alla lokalerna med groddkornsbärande skott. Arten är mycket ovanlig i Sverige och är tidigare funnen på 27 lokaler, varav 8 i Dalarna. Efter denna inventering är arten rapporterad från sammanlagt

12 lokaler i Dalarna. **Svanklipptussen** *Cynodontium gracilescens* [Sårbar] var tidigare endast känd från två lokaler i Sverige: Dromskåran i Jämtland och Njupeskar i Fulufjällsområdet. Den återfanns vid Njupeskar och hittades dessutom på ytterligare tre lokaler. Svanklipptussen verkar föredra att växa på hängande humus och packade växtrester. Mossan hittades tillsammans med andra arter som bl a kräver hög luftfuktighet, t ex **skuggmossa** *Dicranodontium denudatum* [Hänsynskrävande]. Den senare är en suboceanisk art som hittades i skuggiga klippbranter. Arten förekommer främst i sydvästra Sverige, men har även hittats på enstaka lokaler i andra nederbördsrika delar av landet. Skuggmossan har tidigare hittats på två lokaler i Dalarna, dels vid Mora 1895 och dels vid Grangärde 1972. **Nordisk klipptuss** *Cynodontium suecicum* [Hänsynskrävande] växte på relativt torra, men skuggade klippor. Arten är tidigare funnen strax nedströms Njupeskar och på totalt ett 80-tal lokaler i landet.

2. St. Njupån nedströms Njupeskar

En relativt långsträckt lokal med både sura och något basiska (troligen diabas) skuggade klippväggar. Sammanlagt registrerades drygt 130 arter i delområdet. Bland mossor på silikatklippor hittades de tidigare nämnda **snedbladsmossa**, **skuggmossa**, **svanklipptuss** och **nordisk klipptuss**. Sammanlagt hittades 5 *Cynodontium*-arter på lokalen.

Snedbladsmossa, Anastrepta orchadensis och Västlig fingerfliksmossa, Kurzia trichoclados

En art som inte är fullt så vanlig i landet, men som förekom rikligt i blockmark och klippskrevor på ett flertal lokaler i området var **purpurmylia** *Mylia taylorii*. På denna lokal hittades en synnerligen riklig förekomst, där arten bildade en nästan artren pelare som var en halv meter bred, tre decimeter djup och över tre meter hög utmed en fuktig lodvägg. Arten är mindre allmän i Sveriges suboceaniska delar och mycket ovanlig i andra delar.

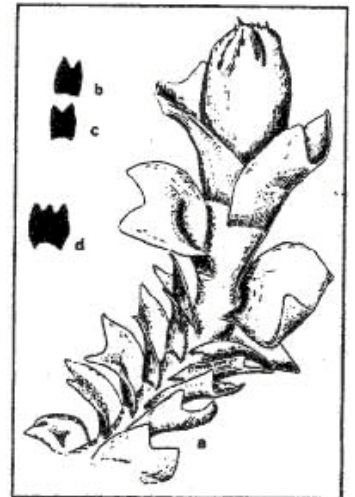
Västlig fingerfliksmossa *Kurzia trichoclados* [Sårbar] är ny för Dalarna. Den är tidigare endast funnen på 7 lokaler i landet, en i Bohuslän och 6 i Jämtland-

/Härjedalen (Aronsson m fl 1995). I denna inventering hittades den på fyra lokaler i de tre stora kanjondalarna. Arten växte bland andra mossor i nära anslutning till rinnande vatten tillsammans med **skuggmossa**.

Sydlig knappålmossa *Tetrodontium ovatum* [Sällsynt] växte direkt på skuggiga vittrade klippor som troligen hålls fuktiga av hög luftfuktighet, däremot inte där vatten rinner utmed klipporna. Arten verkar trivas bäst på låga lodräta klippor som skuggas starkt av granskog och dessutom gärna av överhängande sjok av humus och hängande mossor. Sydlig knappålmossa är tidigare känd från ett 30-tal lokaler från Småland till Lule lappmark, varav två i Dalarna (Aronsson m fl 1995, med korrigeringar). Även **polarslevmossan** *Jungermannia polaris* är ny för Dalarna. Den hittades med svepen i en rikare klippskreva nära Njupån några hundra meter nedströms Njupesjär. Svepets och bladens form var typiska för arten vilken i övrigt är mycket lik *J. pumila*. Arten är sällsynt och främst funnen i rikare klippor i fjällen.

I Njupån hittades **fjällbäckmossa** *Hygrohypnum alpinum* med kapslar på enstaka block i det rinnande vattnet en bit nedströms Njupesjär. Arten är ny för Dalarna, sällsynt och uteslutande funnen i fjällen. Denna lokal är därför den sydligaste i landet. På en gammal ränn invid ån i en trång del av Njupådalen hittades **parkhättemossa** *Orthotrichum pallens* [Hänsynskrävande]. Den växte rikligt på en lutande stam växande i själva bäcken. Mossan förekom tillsammans med flera andra epifytiska arter. Arten har tidigare hittats i liknande miljöer vid ett par vattenfall i de västligare delarna av Jämtland. Parkhättemossa har troligen endast setts en gång i Dalarna vid Ovanmyra i Boda socken 1896 av H. W. Arnell. Arten är funnen upp till Ångermanland, men är ovanlig i hela området.

Fulufjällsområdets kanjondalar har mycket god tillgång på död ved i olika nedbrutningsstadier. På relativt väl nedbrutna lågor i de tätare delarna av barrskogsregionen hittades **vedtrappmossa** *Anastrophyllum hellerianum* [Hänsynskrävande] och **liten hornflikmossa** *Lophozia ascendens* [Hänsynskrävande]. Den senare arten förekommer över hela landet, men är rödlistad och missgynnad av den dåliga tillgången på död ved i dagens skogar.

3. Björkbäcksstugan

Längs stigen på väg till Njupesjär hittades **liten trumpetmossa** *Tayloria tenuis* [Hänsynskrävande] i en tuva av **lämmelmossa** *Tetraplodon mnioides*. Arten är funnen i hela landet, men i modern tid har endast ett fåtal fynd gjorts. Liten trumpetmossa kan vara något förbisedd, i alla fall då den som i Fulufjällsområdet växer tillsammans med den snarlika lämmelmossan. Arten har troligen minskat i vår tid på grund av att antalet frigående boskapsdjur minskat i skogarna.

Klordalen

4. Brottbäcksstugan med omgivning

Vid parkeringen, längs vägen österut och i ett mindre grustag hittades flera för området ovanliga arter, t ex **nordgrusmossa** *Ditrichum lineare*, som är ny för landskapet. Arten förekom mycket rikligt nära parkeringen vid Brottbäckstugan. Den växte tillsammans andra småvuxna lever- och bladmossor på mer eller mindre störd jord. Arten är tämligen sällsynt från Västergötland och norrut.

5. Torr sidodal till norra delen av Klordalen

Bland de tusentals blocken i blockmarken visade sig två av dem inneha en mycket annorlunda mossflora än de övriga. Troligen rörde det sig om block av diabas vilka var mycket vittrade. Bland annat hittades den ovanliga **spärtrasselmossa** *Heterocladium dimorphum*. Arten har en nordöstlig utbredning i landet, men förekommer sparsamt i södra halvan av landet. Riktigt ovanlig är arten endast i de västra delarna varför detta fynd är särskilt intressant.

6. Klordalens kanjon

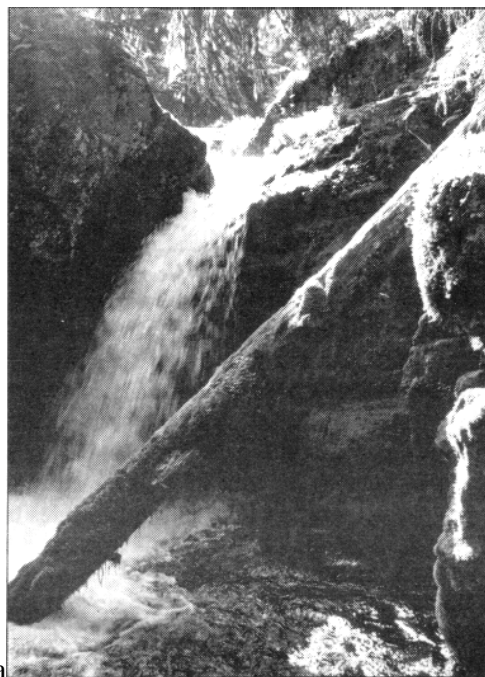
Den övre delen av dalen hade ganska flacka sidor, men ändå fanns rikligt med större och mindre lodväggar av silikatklippor. Den nedre delen karakteriserades av sina mycket trånga partier med bergväggar på båda sidor om bäcken och dessutom ett par mindre vattenfall. **Sydlig knappålsmossa** hittades på ett flertal platser längs ån. Den växte i mycket skuggat läge direkt på sten. Detta substrat är ganska ovanligt för mossor att växa på. Däremot är det vanligare att arter växer på ett mer eller mindre tjockt humuslager. Sådana arter var bland annat **västlig fingerfliksmossa**, **skuggmossa**, **praktklipptuss** *Cynodontium fallax* [Sällsynt] och **svanklipptuss**. Den senare växte på flera platser i trånga partier med mycket hög luftfuktighet, t ex invid mindre vattenfall. Den var mycket välutvecklad med vackert gracilt krökta kapselskaft. Praktklipptussen, som är den mest storvuxna av släktets arter, hittades i den mycket trånga delen av Klordalens kanjon. Den växte på en fuktig låg lodvägg med mycket ymnig och artrik mossvegetation aldeles invid bäcken. Arten är funnen på ett 30-tal lokaler från Småland till Jämtland (Aronsson m fl 1995). I Dalarna har den hittats på en lokal, av Nils Hakelien i Eländesgraven i Idre socken.

På marken i kanjonens sidor och botten hittades arter som **snedbladsmossa** och den mycket sällsynta **taigabjörnmossan** *Polytrichastrum pallidisetum* [Akut hotad]. Den senare, som är ny för Dalarna, hittades i en trång del av Klordalen i övre barrskogsregionen. Arten växte på marken alldeles invid bäcken och hade mogna väl utvecklade kapslar. Arten är i Sverige endast säkert belagd från en lokal i Torsåker i Hälsingland, där den hittades av Hjalmar Möller 1911 (Aronsson m fl 1995). Mossan förekommer på ett fåtal lokaler i

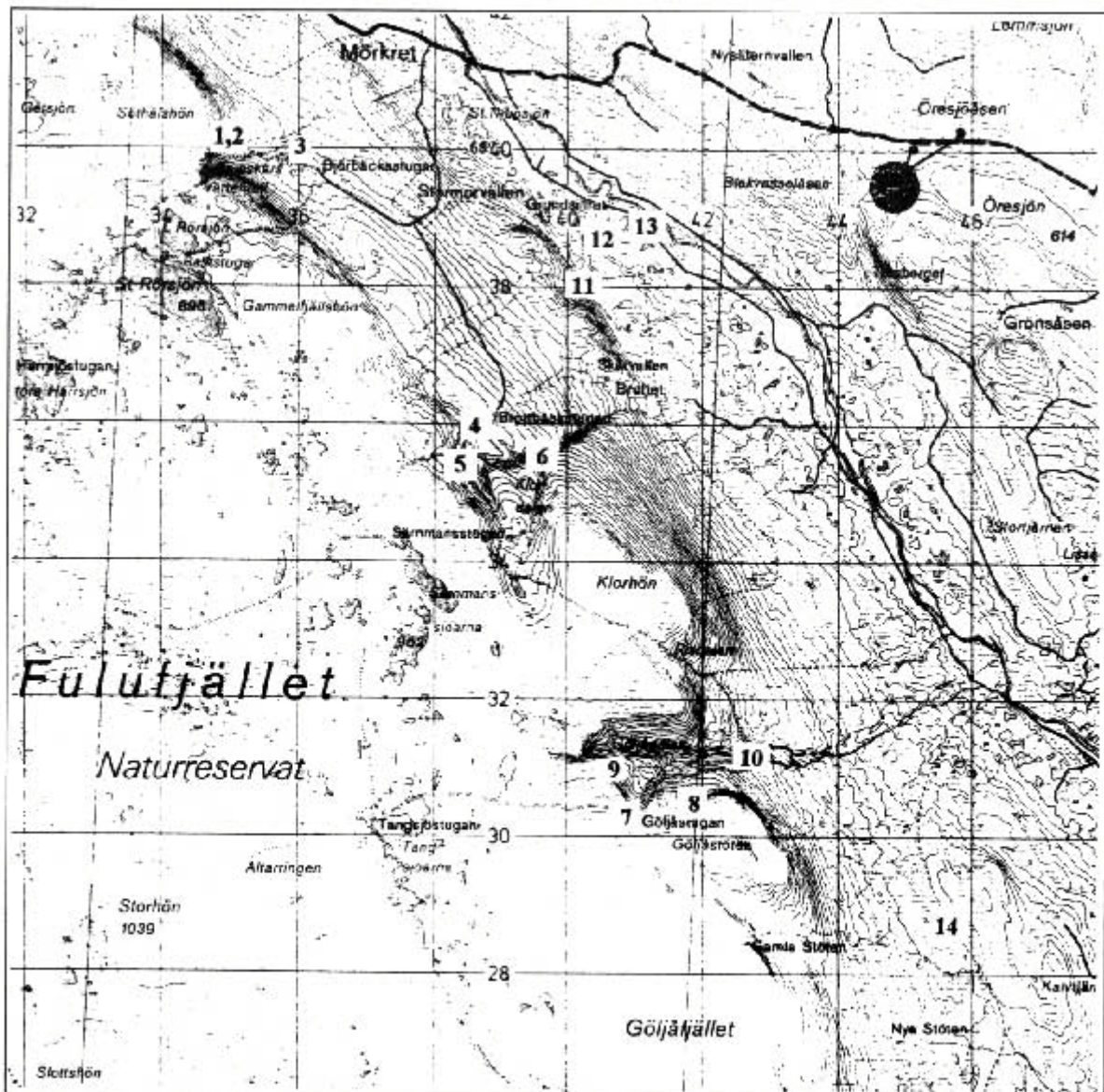
Sätertrumpetmossa *Tayloria splachnoides* [Sårbar] hittades i de relativt rika delarna av Klordalens kanjon. Den var fertil och växte i enstaka exemplar under storvuxna ormbunkar i en sluttning på mark med lucker förna och en artrik mossmatta. En intressant iakttagelse var att de mogna kapslarnas peristomtänder var mycket hygroskopiskt aktiva i färskt tillstånd. När man studerade peristomet under luppen rörde det sig nästan oavbrutet fram och tillbaka och kunde på detta sätt aktivt transportera ut sporer från kapseln. Arten är i Sverige tidigare hittad på 10 spridda lokaler i Dalarna, Härjedalen, Jämtland och Lule lappmark. Den enda fyndet i Dalarna gjordes 1842 av P. O. Liedström vid Njupesjär, strax norr om denna kanjondal. Arten eftersöktes även vid Njupesjär, men den kunde inte återfinnas. En möjlig orsak till försvinnandet kan vara att Njupesjär är mycket välbesökt av turister som ökat slitaget markant sedan 1800-talet.

På några klippor och block i de övre delarna av Klordalen hittades **dunfläta** *Hypnum callichroum* och **raspbågmossa** *Lescurea patens* [Sällsynt]. Arterna hittades på ett par lokaler i Klordalens övre delar där de växte på tidvis övervämmade block i eller nära bäcken. Dunflätan är en relativt ovanlig västlig art som förekommer på spridda lokaler i fjällkedjan och enstaka i sydvästra Sverige. Raspbågmossan är funnen på ett 20-tal lokaler från Västergötland och norrut. Den har hittats på fyra platser i Dalarna och sågs troligen senast 1911 av Hjalmar Möller vid Sundborn.

Det fanns dessutom en hel del död ved varför arter som **vedtrappmossa** och liten **hornflikmossa** inte var helt ovanliga.

Vattenfallet i Klorån - en av Dalarnas allra mest exklusiva och märkliga mosslokaler! Foto Lennart Bratt.

Karta över inventeringsområdet, med hänvisningar till de beskrivna lokalerna.

Göljådalen

7. Ett biflöde till Göljån från sydväst

Bäcken som rinner ner i Göljån från söder och sydväst sipprar fram genom ett stort blockhav i en dal som börjar ovanför trädgränsen. I dessa nedre delarna av blockhavet hittades ett antal plantor av den sällsynta ormbunken **krusbräken**, *Cryptogramma crispum*. I klippspringor hittades dessutom ett par ovanliga mossor bl a **västlig fingerfliksmossa** och **fjällgrusmossa** *Ditrichum zonatum*. Den senare växte i mycket kompakta glänsande tuvor. Även denna art är ny för Dalarna och har tidigare endast hittats på enstaka lokaler i Sörmland, Västmanland, Värmland, Jämtland, Lule lappmark och Torne lappmark. Fynden i Dalarna fyller därmed ut en av luckorna i utbredningen.

I en brant sluttning med blöta hållar och jord översilad av resterna från en snölega och på block i bäcken var mossfloran mycket speciell och artrik. **Istrådmossa** *Pleurocladula islandica* (ny för Dalarna) växte tämligen blött och är en inte ovanlig art i fjällen. Den förekommer främst i snölegor och andra tidvis blöta miljöer. En annan speciell art i samma miljö var **fjällnardia** *Nardia breidleri* (ny för Dalarna). Denna ytterst småväxta levermossa växte med endast enstaka skott tillsammans med andra små levermossor. Arten är en utpräglad, tämligen vanlig fjällart som företrädesvis förekommer i kalkfattiga snölegor. Därutöver hittades tre ovanligare fjällarter i släktet *Marsupella*. **Maskrostmossa** *M. condensata* som är relativt liten och påminner mer om en *Gymnomitrium*-art än en *Marsupella*, hittades med väl utvecklade svepen i en snölega. Arten är uteslutande en fjällart, med endast något enstaka fynd tidigare i Dalarna. **Trådrostmossa** *M. boeckii* (ny för Dalarna), en mycket småvuxen levermossa som mest liknar en *Cephaloziella*, förekommer främst i fjällen, men är även funnen på ett fåtal lokaler söderut. Den sista arten i släktet var **gles rostmossa** *M. sparsifolia* vilken förekommer sparsamt i fjällen, med enstaka utpostlokaler söderut längs västkusten.

8. N-vänd snölega i blockmark S om Göljådalens kanjon

I denna den västra delen av Göljådalens kanjon hittades en snölega på kalfjället knappt 800 m ö h. Här växte bl a **jökkelbjörnmossa** *Polytrichastrum sexangulare* i en ca 1 m² stor matta. Denna utpräglade fjällart dominerade fullständigt de blöta delarna av snölegan. Arten är mycket ovanlig så långt söderut i fjällkedjan.

9. Göljådalens kanjon

Denna den övre delen av Göljådalens västra utlöpare utgjordes bitvis av en mycket djup kanjon. En bra bit uppströms och strax nedströms ett knappt 10 meter högt vattenfall (ca 700 m ö h), vilket inte kunde passeras, hittades ett antal intressanta arter. **Västlig fingerfliksmossa** förekom i rikliga mängder från kalfjället ner till de övre delarna av granskogen.

Snedbladsmossa har tidigare rapporterats från Göljådalen, men betydligt längre nedströms i granskogen. Den storvuxna vackra **snöotmossan** *Andreaea nivalis* (ny för Dalarna) med starkt ensidigt krökta blad hittades på enstaka block och klippor nära en liten bäck. Snöotmossan är en utpräglad fjällart där denna lokal utgör en ny sydgräns för arten i Sverige. Dessutom hittades den rödlistade **skugmossan** strax nedom fallet.

10. Göljådalen, granskogens övre del

Detta mycket stora barrskogsområde innehöll bl a mycket breda tidvis översvämmade delar av ån, relativt välvuxen granskog och en del klippor. I den mest näringsrika delen av dalgången växte en magnifik granskog som tyvärr bar tydliga spår av ett relativt hårdhänt skogsbruk, åtminstone i de nedre delarna.

Bland mossor på klippor fanns de mest intressanta arterna i dalens övre delar där klippor var ett vanligare inslag i skogen än i de nedre delarna. Här hittades sällsyntheter som **snedbladsmossa**, **sydlig knappålmossa**, **svanklipptuss** och **fjällgrusmossa** *Ditrichum zonatum*.

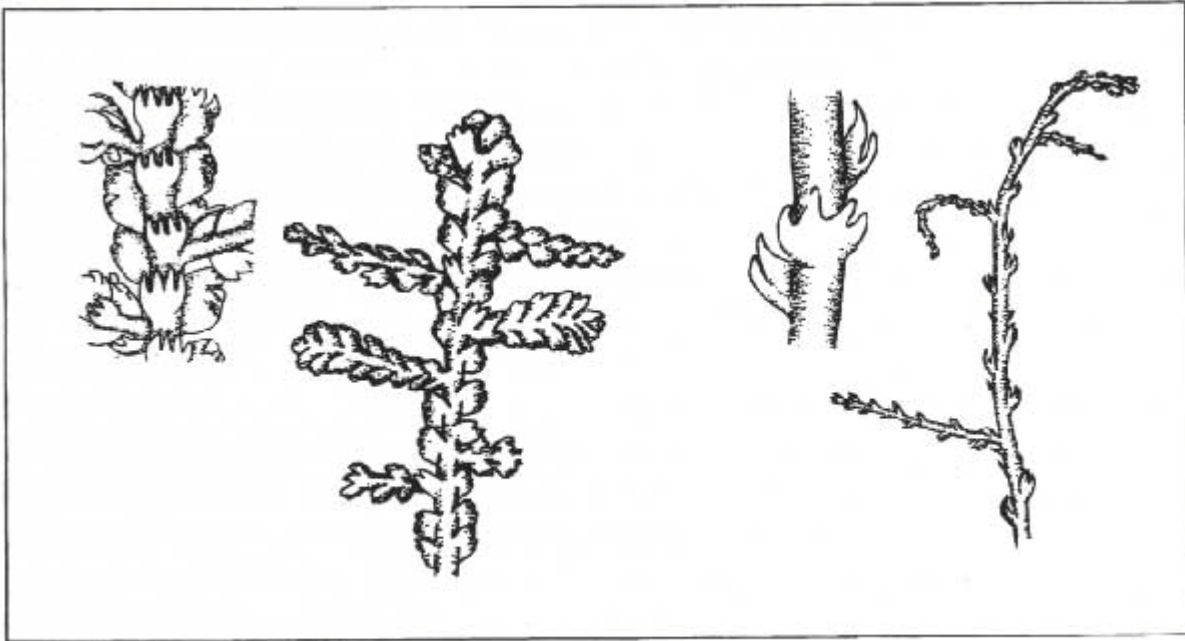
På spillning och spybollar på flera platser i området hittades den speciella **lilla trumpetmossan**. De vedlevande arterna var förvånansvärt sparsamt förekommande, kanske beroende på de tidigare ingreppen som minskat tillgången på död ved. I och med att området är omfattande och klimatet säkert mycket gynnsamt hittades trots allt en del intressanta arter, bl a **vedtrappmossa**, **liten hornflikmossa** och **vedsäckmossa** *Calypogeia suecica* [Hänsynskrävande]. Den senare växte ett par hundra meter uppströms vägen på en granstubbe vid den norra strandbrinken. Vedsäckmossan är sällsynt, men har hittats på spridda lokaler i hela landet där den nästan uteslutande förekommer i barnaturskogar med tämligen lång kontinuitet.

Bergbranter med diabasinslag ca 1,5 km OSO Stormorvallen

11. Bergbranterna

Denna i nord-sydlig riktning relativt långsträckta brant hade inslag av både sura och mer rika klippor, främst av diabas. Den mest intressanta arten på sura klippor var en fingermossa *Lepidozia pearsonii* vilken tidigare inte är känd från Sverige! Den liknar mycket den vanliga **fingermossan** *L. reptans*, men har glesare sittande blad. Den nya arten växte på humus i en skuggig brant vilket är det vanliga växtsättet för arten i västra delarna av Norge där den närmast förekommer.

Kantvitmossa *Sphagnum quinquefarium* var en karaktärsart i de flesta bergbranter i granskog. Arten förekommer främst i suboceaniska delar av landet, men är troligen till viss del förbisedd då den hittats i klippdalar och äldre granskogar i norra Sverige, bl a tack vare nyckelbiotopsinventeringen.

Den vanliga fingermossan, *Lepidotia reptans*, samt den för Sverige nya arten, *L. pearsonii*

En annan suboceanisk art var **stor revmossa** *Bazzania trilobata* hittades endast på en lokal med många mycket stora klippblock i östexponerat läge. Mellan blocken var mikroklimat tillräckligt gynnsamt med låg temperatur och hög luftfuktighet. Arten har en sydvästlig utbredning i landet, liknande den för *S. quinquefarium*, men endast ett fåtal fynd är gjorda i och norr om Dalarna. Den särregna **nötmossan** *Diphyscium foliosum* påträffades endast steril, men på flera platser i diabasbranterna. Den växte tillsammans med i små humustäckta klippskrevor. Arten har en markerat sydvästlig utbredning i Sverige, men är påträffad på spridda lokaler längs fjällkedjan. Ytterligare arter på sura klippor var **nordisk klipptuss** och **sydlig knappålmossa** vilka växte direkt på sten. I dessa branter hittades även fjällarten **brun jökelmossa** *Arctoa fulvella* (ny för Dalarna). Den hittades i ett par populationer, på en av dessa var mossan rikligt fertil. Den växte i klippskrevor i relativt skyddat läge. Arten är uteslutande funnen i fjällen, främst på kalfjället varför denna lokal nere i granskogen är något speciell. Denna lokal utgör ny sydgräns för brun jökelmossa.

I en skuggig spricka på rikare klippor hittades den sydliga **bokfjädermossan** *Neckera pumila* [Hänsynskrävande] tillsammans med andra fjädermossor. Bokfjädermossan har i landet sin huvudsakliga förekomst som epifyt på bokstammar i sydvästra Sverige. Norr om bokens utbredning förekommer mossan på enstaka spridda lokaler. Arten är tidigare känd från en lokal i Dalarna: Frönberget i Idre, där arten senast sågs 1859.

På död ved hittades här endast ett par små förekomster av **vedtrappmossa**.

12. Grundsillerbäcken med biflöden

Grundsillerbäcken var relativt stor, men mer eller mindre parallellt med denna fanns ett antal mindre bäckar med mycket artrik och säregen mossflora. I denna del av branten var granskogen som mest välvuxen och även en del lågor hittades. Flera av arterna var sådana som endast förekommer i mer basiska miljöer t ex **njurslevmossa** *Jungermannia confertissima* som hittades på block i en mindre bäck. Den var rosa till färgen och hade de för arten typiska rothåren växande direkt från blad och svepe. Arten är tämligen sällsynt i Sverige och nästan uteslutande funnen i fjällen. En art med ungefär samma växtsätt var **norsk bäckmossa** *Hygrohypnum norvegicum* [Sällsynt] (ny för Dalarna). Den växte sparsamt, men var vackert fertil med sina för släktet mycket små kapslar. Fyndet av den arten var mycket oväntat då den tidigare endast är funnen i Jämtland (2 lokaler), Norrbotten (1), Pite lappmark (1), Lule lappmark (4) och Torne lappmark (1). Dessutom har den hittats i några av de mest närliggande norska provinserna.

Ytterligare en art av stort intresse var **fjälltimmia** *Timmia bavarica* (ny för Dalarna), som dominerade en dryg kvadratmeter i kannten av en liten bäck och hade rikligt med mogna sporkapslar. Mossan förekommer mindre allmänt i fjällkedjan medan enstaka fynd är gjorda i bl a Väster- och Östergötland.

13. Myrmark nedom branterna

Denna relativt varierade myrmark strax nedanför branterna innehöll både fattiga, intermediära och tämligen rika partier. **Hornvitmossa** *Sphagnum denticulatum* hittades i de något rikare delarna. Arten har en sydvästlig utbredning i Sverige och denna lokal i norra Dalarna är en av de nordligare i landet. **Gräskvastmossa** *Dicranum angustum* hittades steril i de medelrika delarna av myrmarkerna. Arten är relativt ovanlig och har en nordlig utbredning i landet. Enligt Söderström (1996) finns en overifierad fynduppgift från Dalarna. Ytterligare en ovanlig art i släktet var **skottkvastmossa** *D. leioneuron*, som är ny för Dalarna. Det är en relativt nyuppmärksam art som tidigare fördes samman med **kärrkvastmossa** *D. bonjeanii*. Mossan hittades i de intermediära delarna av myrmarkerna nedom diabasbranterna. Skottkvastmossan är spridd i stora delar av landet.

Övriga lokaler

14. Myrmark ca 2 km NV om Särksjön

Detta det största myrområdet som besöktes var tämligen varierat med mossepartier, surdråg och fastmark med mycket gamla tallar om vartannat. Dessutom hittades ett myrparti med något mer basisk påverkan. Det mesta av området bestod dock av en mosaik av fattigmyrar med en artrik *Sphagnum*-flora med sammanlagt 25 arter. Fyra av arterna var lite speciella, bl a **krusvitmossa** *Sphagnum annulatum* som är nordlig i sin utbredning och förekommer mycket

sparsamt i södra Sverige. Arten liknar mycket den närstående piskvitmossan, *S. jensenii*, men den senare har troligen en något östligare utbredning. **Flytvitmossan** *S. cuspidatum*, är på sin nordgräns i norra Dalarna, varför denna lokal är mycket intressant. **Isoviivitmossa** *Sphagnum isoviitae*, växte i mjukmattor och på lösbotten tillsammans med bl a *S. annulatum*. Arten är relativt nybeskriven, men tros vara tämligen vanlig i större delen av landet. **Trubbvitmossa** *Sphagnum obtusum*, hittades i de rikare partierna av det stora myrmarkerna. Arten har en sydlig utbredning och denna lokal är en av landets nordligaste och närmast fjällkedjan. Förutom vitmossor fanns en del andra arter, både bladmossor och levermossor. Ett exempel på den senare gruppen var **kornknutmossa** *Odontochisma denudatum*, som växte mycket blött på en stig i kanten mellan en myr och en tallholme. Arten är mindre allmän, sydlig i sin utbredning, men funnen i större delen av landet.

Vanliga arter

Nedan följer en lista på de tio vanligaste arterna i Fulufjällsområdet.

Andreaea rupestris (sotmossa)
Barbilophozia floerkei (hedlummermossa)
Dicranum flexicaule (skogskvastmossa)
Hylocomium splendens (husmossa)
Pleurozium schreberi (väggmossa)
Pohlia nutans (vanlig nickmossa)
Ptilidium ciliare (stor fransmossa)
Ptilidium pulcherrimum (tät fransmossa)
Sanionia uncinata (cirkelmossa)
Tetraphis pellucida (fyrtandsmossa)

Mossor som borde kunna hittas i området.

Levermossor

<i>Blasia pusilla</i>	lerbålmossa
<i>Lophozia opacifolia</i>	tjockflikmossa
<i>Moerckia hibernica</i>	kärrmörkia
<i>Nardia compressa</i>	vattennardia
<i>Porella cordaeana</i>	stenporella

Bladmossor

<i>Abietinella abietina</i>	gruskammossa
<i>Anomodon longifolius</i> baronmossa	liten
<i>Atrichum tenellum</i>	liten sågmossa
<i>Barbula convoluta</i>	liten neonmossa
<i>Brachythecium albicans</i>	blek gräsmossa
<i>Bryoerythrophyllum recurvirostrum</i>	rödfotsmossa
<i>Bryum argenteum</i>	silverbryum
<i>Bryum pallens</i>	skär bryum
<i>Calliergon giganteum</i>	stor skedmossa
<i>Calliergon richardsonii</i>	guldskedmossa
<i>Calliergonella cuspidata</i>	spjutmossa
<i>Calliergonella lindbergii</i>	krokspjutmossa
<i>Campylium sommerfeltii</i>	skogsspärmossa
<i>Cinclidium stygium</i>	myruddmossa
<i>Dicranella crispa</i>	rak jordmossa
<i>Dicranum bonjeanii</i>	kärrkvastmossa
<i>Dicranum flagellare</i>	flagellkvastmossa
<i>Dicranum fragilifolium</i>	skör kvastmossa
<i>Dicranum spurium</i>	hällkvastmossa

<i>Ditrichum pusillum</i>	liten grusmossa
<i>Fissidens adianthoides</i>	stor fickmossa
<i>Fontinalis dalecarlica</i>	smal näckmossa
<i>Grimmia montana</i>	solgrimmia
<i>Grimmia ovalis</i>	hällgrimmia
<i>Helodium blandowii</i>	kärrkammossa.
<i>Herzogiella seligeri</i>	stubbspretmossa
<i>Homalia trichomanoides</i>	trubbfjädermossa
<i>Isothecium alopecuroides</i>	råttsvansmossa
<i>Leptobryum pyriforme</i>	päronmossa
<i>Leucodon sciuroides</i>	allémossa
<i>Meesia triquetra</i>	trekantig svanmossa
<i>Plagiomnium cuspidatum</i>	lundpraktmossa
<i>Plagiothecium succulentum</i>	praktsidenmossa
<i>Pohlia annotina</i>	taggkornsnicka
<i>Rhizomnium magnifolium</i>	stor rundmossa
<i>Schistidium agassizii</i>	älvblommossa
<i>Scorpidium cossoni</i>	späd skorpion- mossa
<i>Sphagnum fimbriatum</i>	fransvitmossa
<i>Splachnum ampullaceum</i>	komossa
<i>Tayloria lingulata</i>	kärrtrumpet- mossa
<i>Thuidium recognitum</i>	kalktujamossa
<i>Tortula ruralis</i>	takskrummosa
<i>Warnstorfia procera</i>	purpurkrokmosa

Rödlistade arter funna inom Fulufjällsområdet

Ett relativt stort antal av de funna arterna visade sig vara rödlistade enligt Art-Databankens listor (Aronsson m fl 1995).

Akut hotad

Polytrichastrum pallidisetum

Mnium ambiguum

Tetradontium ovatum

Sårbar

Anastrepta orcadensis

Cynodontium gracilescens

Kurzia trichoclados

Tayloria splachnoides

Hänsynskrävande

Anastrophyllum hellerianum

Calypogeia suecica

Cynodontium suecicum

Dicranodontium denudatum

Lophozia ascendens

Neckera pumila

Orthotrichum pallens

Tayloria tenuis

Sällsynt

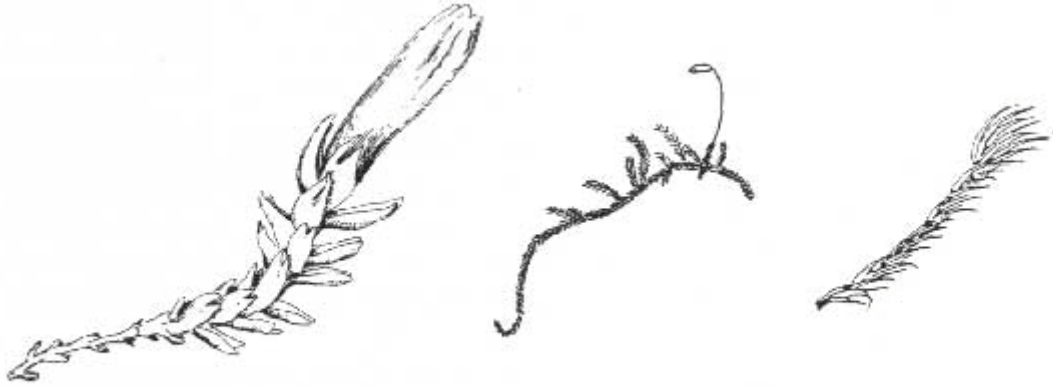
Cynodontium fallax

Hygrohypnum norvegicum

Lescurea patens

Tack

Ett varmt tack riktas till Kell Damsholt, Tomas Hallingbäck, Lars Hedenäs och Elsa Nyholm som hjälpt till med bestämning och kontroll av en del insamlingar.

Pyslingmossa, raspbågmossa och skuggmossa

Referenser

- Arnell, H. W. 1928. *Skandinaviens levermossor. I "Skandinaviens Flora"* Stockholm.
- Aronsson, M., Hallingbäck, T. & Mattsson, J.-E. (red) 1995. *Rödlistade växter i Sverige 1995*. ArtDatabanken, SLU, Uppsala.
- Blom, H. H. 1996. A revision of the *Schistidium apocarpum* complex in Norway and Sweden. *Bryophytorum Bibliotheca* 49: 1-333.
- Hedenäs, L. & Söderström, L. 1992. Svenska mossors systematiska indelning. *Myrinia* 2.
- Söderström, L. & Hedenäs, L. 1994. Checklista över Sveriges Mossor - Nyfynd och Rättelser. *Myrinia* 4 (2): 30-33.
- Söderström, L., Hedenäs, L. & Hallingbäck, T. 1992. Checklista över Sveriges Mossor. *Myrinia* 2: 13-56.
- Söderström, L. (ed.). 1995. *Preliminary Distribution Maps of Bryophytes in Norden. Vol 1 Hepaticae and Anthocerotae*. Mossornas Vänner. Trondheim.
- Söderström, L. (ed.). 1996. *Preliminary Distribution Maps of Bryophytes in Northwestern Europe. Vol 2 Musci (A-I)*. Mossornas Vänner. Trondheim.